

Sygn. akt VII U 83/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Grażyna Cichosz

Protokolant Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2015 roku w Lublinie

sprawy S. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 19 listopada 2014 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala S. C. prawo do emerytury od dnia(...)roku.

Sygn. akt VII U 83/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 listopada 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił S. C. przyznania prawa do emerytury, gdyż wnioskodawca nie udokumentował 25-letniego okresu ubezpieczenia.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. C. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Wskazał, że pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców po ukończeniu 16 roku życia od dnia 8 maja 1970 roku do dnia 24 czerwca 1972 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

S. C. urodzony (...) w dniu (...)roku złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Przed organem rentowym udowodnił 23 lata, 3 miesiące i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 17 lat, 8 miesięcy i 28 dni okresu pracy w warunkach szczególnych (okoliczności bezsporne).

S. C. uczęszczał do (...) Szkoły (...) w K. oddalonej o 45 km od miejsca jego zamieszkania w Z. koło M.. Zajęcia w szkole trwały przez 6 dni w tygodniu od godziny 8 do 13. Podróż zajmowała wnioskodawcy do półtorej godziny. W zimie dojeżdżał do szkoły autobusem a w okresie wiosenno-jesiennym kolejką wąskotorową. Po powrocie ze szkoły pracował w gospodarstwie do godziny 21-22. Gospodarstwo miało powierzchnię 6,5 ha. Uprawiano w nim buraki cukrowe, pszenicę, ziemniaki, jęczmień, trawę nasienną. Hodowano kury, kaczki, 3 krowy, konia, 10 świń, a od 1972 roku po

wybudowaniu chlewni 30 świń. Wnioskodawca po ukończeniu 16 roku życia w dniu 8 maja 1970 roku pracował w gospodarstwie rodziców do dnia 31 sierpnia 1972 roku (2 lata, 3 miesiące i 24 dni). Od 1 września 1972 roku podjął naukę w technikum w R. (zeznania wnioskodawcy – k. 19v-20, 26, zeznania J. G. – k. 25v, zeznania E. C. – k. 25v-26).

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie powołanych dowodów. Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy nie budziły wątpliwości Sądu. Nie były one również kwestionowane przez strony. Przesłuchani w sprawie świadkowie J. G. i E. C. potwierdzili okoliczność pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rodziców w okresie uczęszczania do szkoły zawodowej w K.. J. G. jest sąsiadem wnioskodawcy, a E. C. jego bratem. Świadkowie mieli zatem bezpośrednią możliwość poczynienia stosownych zastrzeżeń odnośnie pracy wnioskodawcy w gospodarstwie. Zeznawali zgodnie, spójnie i logicznie zarówno co do samego faktu pracy wnioskodawcy jak i charakteru wykonywanych czynności rolniczych. Zeznania wnioskodawcy były bardzo szczegółowe, pozbawione jakichkolwiek sprzeczności i korelowały z zeznaniami przesłuchanych świadków. Sąd obdarzył je wiarą w całości. W ocenie Sądu fakt oddalenia szkoły o 45 km od miejsca zamieszkania wnioskodawcy nie jest decydującym faktem przesądzającym o niemożliwości uwzględnienia wnioskodawcy pracy w gospodarstwie rodziców. Skoro bowiem powrót ze szkoły następował około godz. 15, pracę tę z powodzeniem wnioskodawca mógł wykonywać do wieczora.

Odwołanie S. C. jako zasadne zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Od 1 stycznia 2013 roku nie jest wymagane rozwiązanie stosunku pracy przez ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych nie był sporny w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również, traktując je jak okresy składkowe, przypadające przed 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i w judykaturze ustawy panuje pogląd, że osobą, która ubiega się o zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym do stażu ubezpieczenia, musi spełnić kryteria pojęcia domownika, określonego w art. 6 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz.U. z 1998 roku Nr 7, poz. 25 ze zm.). Domownik to osoba bliska rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Osoba taka powinna wykonywać pracę w gospodarstwie rolnym w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy pracowników, tj. minimum 4 godziny dziennie (wyroki Sądu Najwyższego z 2 lutego 1997 roku II UKN 96/96, OSNP 1997/23/473, z 13 listopada 1998 roku II UKN 299/98, 10 maja 2000 roku II UKN 535/99, Lex 49141).

Staość pracy w gospodarstwie rolnym nie zawsze jest równoznaczna z codziennym wykonywaniem czynności rolniczych, co może być uwarunkowane wielkością tego gospodarstwa, czy rodzajem produkcji rolniczej, ale pozostawania w ciągłej gotowości do wykonywania tej pracy również w zależności od sytuacji. Stąd też warunkiem jest zamieszkiwanie w pobliżu tego gospodarstwa, co zapewnia dyspozycyjność takiej osoby do pracy w tym gospodarstwie, w każdej chwili.

Co do zasady nie ma przeszkód w uwzględnieniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców także w czasie wakacji szkolnych, z tym, że wymiar czasu tej pracy winien przekraczać połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że doraźna pomoc wykonywana zwyczajowo przez dzieci osób zamieszkałych na terenach wiejskich nie stanowi pracy w gospodarstwie rolnym, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 u.e.r.f.u.s. Fundamentalnego zatem znaczenia nabiera ustalenie czy w zgłoszonym przez odwołującego okresie jego praca była wykonywana w koniecznym rozmiarze, czy nie miała ona charakteru li tylko zwyczajowej pomocy świadczonej przez dzieci rodzicom (wyrok SA w Łodzi z dnia 9 września 2014 roku, III AUa 2480/13, LEX nr 1527052; wyrok SA w Krakowie z dnia 4 czerwca 2014 roku, III AUa 2222/13, LEX nr 1483741; wyrok SN z dnia 3 czerwca 2014 roku, III UK 180/13, LEX nr 1483963).

Z ustalonego stanu faktycznego jednoznacznie wynika, że wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców co najmniej przez 4 godziny dziennie od 8 maja 1970 roku do dnia 31 sierpnia 1972 roku (2 lata, 3 miesiące i 24 dni). Po doliczeniu tego okresu do uwzględnionego stażu ubezpieczeniowego 23 lat, 3 miesięcy i 24 dni, wnioskodawca legitymuje się łącznym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 25 lat.

Wnioskodawca spełnił zatem łącznie następujące warunki do nabycia prawa do emerytury:

- 1) osiągnął obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił:
  -)a co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
  -)b staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat – udowodnił w niniejszym postępowaniu.

Wobec spełnienia wszystkich z wymaganych przesłanek do nabycia prawa do emerytury należało ustalić S. C. to prawo od dnia (...)roku – tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.